

บทที่ 5

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและการประเมินประสิทธิผล

การวิเคราะห์ในบทนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาข้อที่ 3 และ 4 ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปอาหารพื้นบ้าน (กลุ่มฯ) ทั้งนี้เมื่อทราบปัจจัยที่มีผลเหล่านั้นแล้วจะนำไปสู่การวิเคราะห์ในส่วนที่ 2 คือการพิจารณาถึงความมีประสิทธิผลของกลุ่มฯ ต่อไป

5.1 ตัวแปรที่นำมาศึกษา

ตัวแปรที่สังเกตได้และตัวแปรแฝงที่นำมาศึกษาและวิเคราะห์ด้วยโมเดลทิสเรลสามารถอธิบายผลการวิเคราะห์เชิงพรรณนาได้ดังต่อไปนี้

1. ระยะห่างจากกลุ่มฯ มาอำเภอเมือง (DIS)

กลุ่มฯ ส่วนใหญ่ร้อยละ 38.3 มีที่ตั้งอยู่ห่างจากอำเภอเมืองระหว่าง 10.1 ถึง 25 กิโลเมตร โดยกลุ่มฯ ที่อยู่ในบริเวณดังกล่าวจะอยู่ในเขตอำเภอสันทราย สันป่าตอง และหางดง ซึ่งเป็นอำเภอที่อยู่ไม่ห่างจากอำเภอเมืองมากนัก การคมนาคมขนส่ง การนำผลิตภัณฑ์มาออกจำหน่ายและประชาสัมพันธ์ในเมืองทำได้ง่าย สะดวก แต่อย่างไรก็ตามมีกลุ่มฯ ร้อยละ 23.3 ที่อยู่ห่างไกลอำเภอเมืองและมีข้อจำกัดเรื่องค่าน้ำมันและยานพาหนะดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 จำนวน ร้อยละระยะห่างจากกลุ่มฯ มาอำเภอเมือง

ระยะทาง (กิโลเมตร)	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
น้อยกว่า 10	5	8.3
10.1-25	23	38.3
25.1-40	4	6.7
40.1-55	14	23.3
มากกว่า 55	14	23.3
รวม	60	100

หมายเหตุ : ค่าต่ำสุด 2 กิโลเมตร ค่าสูงสุด 156 กิโลเมตร ค่าเฉลี่ย 42.48 กิโลเมตร

2. กำไรจากการดำเนินงานของกลุ่มฯ (PRF)

กลุ่มฯ ที่มีกำไรน้อยกว่า 10,000 บาทต่อปี เป็นกลุ่มฯ ที่มีสัดส่วนสูงที่สุดคือร้อยละ 35 ของจำนวนตัวอย่าง โดยจะพบว่ากลุ่มฯ ดังกล่าวจะมีการผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีกรรมวิธีการผลิตง่าย ผลิตตามช่วงฤดูกาลตามงานเทศกาลต่างๆ และตลาดของผลิตภัณฑ์จะอยู่ในพื้นที่ใกล้ๆ เช่น ผลิตผลไม้ดองชนิดต่างๆ น้ำผลไม้พร้อมดื่มชนิดต่างๆ และน้ำพริกต่างๆ ส่วนกลุ่มฯ ที่มีกำไรสูง นั้นพบว่าผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงและเป็นที่ต้องการของตลาด คือผลิตภัณฑ์ถ้าโยบแห้ง ผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์ ได้แก่ แหนม ปลาสาม ไข่ฉัว ผลิตภัณฑ์ข้าวแตน และผลิตภัณฑ์กล้วยอบเนย นอกจากนี้กลุ่มฯ ดังกล่าวมีการผลิตอย่างสม่ำเสมอและมีตลาดที่แน่นอนจึงทำให้มีรายได้สม่ำเสมอ ดังตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 จำนวน ร้อยละ กำไรจากการดำเนินงานของกลุ่มฯ

กำไร (บาท)	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
น้อยกว่า 10,000	21	35
10,001-50,000	17	28.3
50,001-90,000	6	10
90,001-130,000	5	8.3
มากกว่า 130,000	11	18.3
รวม	60	100

หมายเหตุ : ค่าต่ำสุด 192 บาท ค่าสูงสุด 752,452 บาท ค่าเฉลี่ย 77,496 บาท

3. ผลิตภาพแรงงานของกลุ่มฯ (EFW)

กลุ่มฯ ส่วนใหญ่มีผลิตภาพแรงงานอยู่ระหว่าง 1.1-5 ร้อยละ 55 ผลิตภาพแรงงานจะบอกให้ทราบถึงว่าแรงงานกลุ่มฯ ได้ทำงานอย่างเต็มที่หรือไม่ โดยคำนวณผลิตภาพแรงงานจากสูตร คือ กำไรสุทธิหารด้วยค่าแรงรวมของกลุ่มฯ ดังนั้นถ้าอัตราส่วนดังกล่าวมีค่าสูงจะแสดงให้เห็นว่ามีผลิตภาพแรงงานแต่จากวิเคราะห์พบว่าอัตราส่วนผลิตภาพแรงงานของกลุ่มฯ ส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการคำนวณค่าแรงรวมของแต่ละกลุ่มฯ ค่อนข้างมีข้อจำกัดคือกลุ่มฯ ส่วนใหญ่มักไม่ได้จ่ายค่าแรงงาน กลุ่มฯ จะขายผลิตภัณฑ์ก่อนแล้วค่อยหักค่าแรงงานตามจำนวนวันที่สมาชิกมาทำงาน การคำนวณค่าแรงงานจะคำนวณเทียบกับจำนวนวัน-งาน (man-day) แล้วคูณด้วยค่าแรงงานเฉลี่ย ซึ่งอาจทำให้มีข้อผิดพลาดในการประมาณจำนวนวัน-งาน แต่อย่างไร

ก็ตามสามารถอธิบายว่ากลุ่มๆ กว่าร้อยละ 85 ของกลุ่มๆ มีการใช้แรงงานกลุ่มๆ อย่างไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่าบางกลุ่มๆ มีการจ้างแรงงานมากเกินไปทั้งนี้เพื่อช่วยเหลือให้สมาชิกมีรายได้ยามว่างงานดังตารางที่ 5.3

ตารางที่ 5.3 จำนวน ร้อยละผลิตภาพแรงงานของกลุ่มๆ

ผลิตภาพแรงงาน	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
น้อยกว่า 1	18	30
1.1-5	33	55
5.1-10	4	6.7
10.1-15	2	3.3
มากกว่า 15	3	5.0
รวม	60	100

หมายเหตุ : ค่าต่ำสุด 0.05 ค่าสูงสุด 31.84 ค่าเฉลี่ย 3.67

4. ลักษณะการบริหารงานของประธานกลุ่มๆ (GRO)

ประธานกลุ่มๆ ส่วนใหญ่มีการบริหารงานแบบกลุ่ม (สมาชิกและคณะกรรมการทุกคนมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน) ร้อยละ 70 แสดงให้เห็นว่ากำไรสูงสุดมิใช่เป้าหมายในการบริหารเพียงอย่างเดียว ต้องอาศัยเป้าหมายอื่นๆ เช่นการสร้างสามัคคี สร้างความรักและฝึกให้สมาชิกรู้จักการช่วยเหลือกัน ซึ่งการวิเคราะห์ลักษณะการบริหารงานดังกล่าวจะสอดคล้องกับการตอบคำถามของประธานกลุ่มๆ เกี่ยวกับเรื่องประสิทธิผลของกลุ่มๆ ในความคิดเห็นของประธานกลุ่มๆ แต่อย่างไรก็ตามยังมีประธานกลุ่มๆ บางส่วนร้อยละ 30 ที่บริหารงานคล้ายคลึงกับธุรกิจรายเดี่ยวทุกๆ ไปที่ค้ำจนถึงกำไรสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มๆ ดังกล่าวมีการกระจายของหุ้นลงทุนแตกต่างกัน ซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่าประธานกลุ่มๆ จะมีสัดส่วนของหุ้นมากที่สุดหรืออาจเป็นสมาชิกที่มีกิจการที่คล้ายคลึงและเป็นเครือข่ายเดียวกับผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มๆ ผลิต ดังนั้นสมาชิกจึงให้ความสำคัญให้เป็นผู้ตัดสินใจ มีอำนาจในการบริหารเนื่องจากมีความชำนาญและมีประสบการณ์ดังตารางที่ 5.4

ตารางที่ 5.4 จำนวนร้อยละ การบริหารงานของประธานกลุ่มฯ

การบริหาร	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
แบบกลุ่ม	42	70
แบบรายเดี่ยว	18	30
รวม	60	100

5. การได้รับรางวัลจากการประกวดผลิตภัณฑ์ต่างๆ ของกลุ่มฯ (REW)

กลุ่มฯ ส่วนใหญ่ไม่ได้รับรางวัลจากการประกวดผลิตภัณฑ์ต่างๆ ร้อยละ 71.7

ทั้งนี้เนื่องจากการประกวดผลิตภัณฑ์ต่างๆ จะจัดประกวดบางผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงและเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน นอกจากนี้การจัดประกวดจะจัดขึ้นเฉพาะในบางอำเภอเท่านั้น ดังนั้นการที่กลุ่มฯ ส่วนใหญ่ไม่ได้รับรางวัลจึงไม่ได้หมายความว่าผลิตภัณฑ์ไม่ได้คุณภาพ รสชาติไม่ดี แต่อย่างไรก็ตามจากการสัมภาษณ์พบว่า การได้รับรางวัลมีส่วนทำให้ยอดขายของกลุ่มฯ เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะผู้บริโภคและใส่ใจในด้านคุณภาพความปลอดภัยมากขึ้นดังตารางที่ 5.5

ตารางที่ 5.5 จำนวน ร้อยละการได้รับรางวัลจากการประกวดผลิตภัณฑ์ต่างๆ ของกลุ่มฯ

การได้รับรางวัล	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
ไม่ได้รับ	43	71.7
ได้รับ	17	28.3
รวม	60	100

6. ระยะเวลาในการดำเนินงานของกลุ่มฯ (YEA1) จำนวนสมาชิกของกลุ่มฯ (NUM)

จำนวนผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มฯ ผลิต (NUP) การได้รับเครื่องหมาย อย. (NGM1) การคัดคุณภาพวัตถุดิบ (QIN) และการมีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของกลุ่มฯ (REP) ได้อธิบายการวิเคราะห์เชิงพรรณนาแล้วในบทที่ 4 หัวข้อข้อมูลทั่วไปของกลุ่มฯ ที่ทำการศึกษา

7. ขวัญในการทำงานของสมาชิกในกลุ่มฯ (MOR) เป็นค่าทัศนคติที่วัดออกมาเป็นคะแนนระดับต่างๆ โดยกำหนดให้มีคะแนนเต็ม 5.00 เมื่อสมาชิกตอบตรงความรู้สึกมากที่สุด และคะแนน 1.00 เมื่อสมาชิกตอบตรงความรู้สึกน้อยที่สุด ขวัญด้านความรู้สึกเป็นแบ่งออกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มฯ (ATM) ด้านความรู้สึกต่อเพื่อนร่วมงาน (ATO) ด้านความรู้สึกต่อผลตอบแทนและสวัสดิการที่ได้รับ (WEG) และด้านความรู้สึกต่อความปลอดภัยและสุขภาพระหว่างทำงาน (HEA) ค่าทัศนคติของสมาชิกกลุ่มฯ แสดงดังตารางที่ 5.6

ตารางที่ 5.6 จำนวน ร้อยละ ของขวัญในการทำงานด้านต่างๆ ของสมาชิกในกลุ่มฯ

ค่าทัศนคติ	ATM	ATO	WEG	HEA
1-1.5	5 (1)	4 (0.8)	19 (3.9)	0 (0)
1.51-2.50	5 (1)	7 (1.4)	82 (16.9)	2 (0.8)
2.51-3.50	122 (24.3)	124 (24.7)	229 (47.2)	83 (33.5)
3.51-4.50	305 (60.6)	309 (61.4)	145 (29.9)	138 (55.6)
4.51-5.00	66 (13.1)	59 (11.7)	10 (2.1)	25 (10.1)
ค่าเฉลี่ย	3.91	3.87	3.10	3.73
จำนวนสมาชิก (คน)	503	503	485	248

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคือค่าร้อยละ

จากตารางที่ 5.6 พบว่าค่าทัศนคติของขวัญในการทำงานของสมาชิกในกลุ่มฯ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง โดยจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ขวัญในทุกด้านจะมีช่วงทัศนคติอยู่ที่ 3.51-4.50 ร้อยละ 50-60 ยกเว้นขวัญด้านความรู้สึกต่อผลตอบแทนและสวัสดิการที่ได้รับที่สมาชิกส่วนใหญ่มีช่วงทัศนคติอยู่ที่ 2.51-3.50 ร้อยละ 47.2 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าขวัญในด้านความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มฯ ความรู้สึกที่มีต่อเพื่อนสมาชิก และความรู้สึกปลอดภัยในการทำงานของสมาชิกในกลุ่มฯ มีค่าสูงทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มฯ มีพื้นฐานในการก่อตั้งบริหารงานโดยสมาชิกและมีวัตถุประสงค์ช่วยเหลือกันระหว่างสมาชิก จึงทำให้สมาชิกมีความผูกพัน รักใคร่สามัคคีกันจึงส่งผลให้ระดับขวัญโดยรวมมีค่าสูง ส่วนขวัญด้านความรู้สึกต่อผลตอบแทนและสวัสดิการที่ได้รับถึงแม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยสูง แต่พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีระดับขวัญต่ำกว่าขวัญด้านอื่นๆ ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์พบว่า

การลงทุนในธุรกิจแบบกลุ่มจะให้ผลตอบแทนน้อยเพราะถ้าไรต้องถูกแบ่งให้กับหุ้นส่วนหลายคน นอกจากนี้การควบคุมค่าใช้จ่ายด้านการบริหารยังไม่มีประสิทธิภาพ และเกิดข้อขัดแย้งในการแบ่งผลตอบแทนอยู่บ่อยๆ

8. ความพึงพอใจในการทำงานของสมาชิกในกลุ่มฯ (SAC) เป็นค่าทัศนคติที่วัดออกมาเป็นคะแนนระดับต่างๆ โดยกำหนดให้มีคะแนนเต็ม 5.00 เมื่อสมาชิกตอบตรงความรู้สึกมากที่สุด และคะแนน 1.00 เมื่อสมาชิกตอบตรงความรู้สึกน้อยที่สุด ความพึงพอใจแบ่งออกเป็นด้านความน่าสนใจของงาน (ผลตอบแทน) (WOR) ด้านการใช้ความรู้จากการได้รับการอบรมตลอดจนความพึงพอใจด้านเครื่องมือ อุปกรณ์การผลิต โรงเรือน และเงินทุนที่ใช้ในการดำเนินงานในกลุ่มฯ (ADU) ด้านโอกาสในการก้าวหน้าของกลุ่มฯ (ADV) ด้านการทำงานร่วมกับสมาชิกและกรรมการในกลุ่มฯ (FRD) และด้านการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาช่วยเหลือกลุ่มฯ (OFC) ค่าทัศนคติของสมาชิกกลุ่มฯ แสดงดังตารางที่ 5.7

ตารางที่ 5.7 จำนวน ร้อยละ ของขวัญในการทำงานด้านต่างๆ ของสมาชิกในกลุ่มฯ

ค่าทัศนคติ	WOR	ADU	ADV	FRD	OFC
1-1.5	1 (0.4)	12 (4.9)	15 (3.1)	4 (0.8)	9 (1.9)
1.51-2.50	4 (0.8)	25 (10.2)	26 (5.3)	13 (2.7)	23 (4.7)
2.51-3.50	117 (47.8)	121 (49.2)	215 (43.9)	103 (21.3)	197 (40.5)
3.51-4.50	105 (42.9)	76 (30.9)	198 (40.4)	274 (56.6)	159 (32.7)
4.51-5.00	18 (7.3)	12 (4.9)	36 (7.2)	90 (18.6)	98 (20.2)
ค่าเฉลี่ย	3.71	3.21	3.52	3.90	3.65
จำนวน (คน)	245	246	490	484	486

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคือค่าร้อยละ

จากตารางที่ 5.7 ค่าทัศนคติของความพึงพอใจในการทำงานของสมาชิกในกลุ่มฯ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง โดยจะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ความพึงพอใจในทุกด้านจะมีช่วงทัศนคติอยู่ที่ 2.51-3.50 ร้อยละ 40-50 ยกเว้นความพึงพอใจด้านการทำงานร่วมกันของสมาชิกและกรรมการในกลุ่มฯ ที่สมาชิกส่วนใหญ่มีช่วงทัศนคติอยู่ช่วง 3.51-4.50 ร้อยละ 56.6 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าความพึงพอใจในด้านความน่าสนใจของงานหรือโอกาสในการได้รับผลตอบแทนที่ดีขึ้น สอดคล้องกับการวิเคราะห์ขวัญในการทำงานด้านผลตอบแทนและสวัสดิการที่ได้รับ โดยจะเห็นว่าค่า

ทัศนคติอยู่ในช่วงเดียวกัน เช่นเดียวกับความพึงพอใจด้านการทำงานร่วมกันของสมาชิกและกรรมการในกลุ่มฯ ให้ผลสอดคล้องกับการวิเคราะห์ขั้วคู่ด้านความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มฯ ความรู้สึกที่มีต่อเพื่อนสมาชิก ส่วนความพึงพอใจด้านต่างๆ ที่มีค่าทัศนคติไม่สูงมากนัก (2.51-3.50) เหมือนช่วงค่าทัศนคติของขั้วคู่ อธิบายได้ว่าความพึงพอใจด้านการใช้ความรู้จากกรที่ได้รับการอบรมตลอดจนความพึงพอใจด้านเครื่องมือ อุปกรณ์การผลิต โรงเรือน และเงินทุนที่ใช้ในการดำเนินงานในกลุ่มฯ สมาชิกเห็นว่ายังไม่เพียงพอต่อความต้องการของกลุ่มฯ นอกจากนี้สามารถวิเคราะห์ได้ว่าสมาชิกยังไม่มีความรู้ที่ถูกต้องในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์การผลิต จะเห็นได้จากมีเครื่องมือ อุปกรณ์การผลิตบางส่วนที่ถูกทิ้งร้างไม่ได้ถูกนำมาใช้ในการผลิต ความพึงพอใจด้านโอกาสในการก้าวหน้าของกลุ่มฯ นั้นสมาชิกส่วนใหญ่พิจารณาถึงโอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนและการได้รับความช่วยเหลือด้านต่างๆ จากรัฐบาลเพิ่มขึ้น ซึ่งความพึงพอใจในด้านนี้ยังต่ำอยู่เนื่องจากสภาพปัจจุบันของกลุ่มฯ (ผลตอบแทนต่ำ ขาดแคลนทุนดำเนินงาน) ส่วนความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ที่เข้ามาช่วยเหลือกลุ่มฯ มีค่าทัศนคติต่ำเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่มักพึงพอใจกับเจ้าหน้าที่ที่ให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุนมากกว่าการช่วยเหลือด้านอื่นๆ แต่ในสภาพความเป็นจริงแล้วเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ มักให้การสนับสนุนเรื่องความรู้มากกว่าเพราะเสียค่าใช้จ่ายน้อย จึงทำให้ค่าทัศนคติด้านความพึงพอใจของการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่มีค่าไม่สูงมากนัก

5.2 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มฯ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปอาหารพื้นบ้าน โดยได้นำการวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยโปรแกรม LISREL มาวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มฯ การวิเคราะห์ดังกล่าวได้ดำเนินการตามขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัยดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) ผลการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (interrelation)
- 2) ผลการทดสอบความเป็นเส้นตรง (test of linearity)
- 3) ผลการตรวจสอบปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองสูง (multicollinearity)
- 4) ผลการทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์และการปรับรูปแบบ
- 5) ผลการคำนวณอิทธิพลทางตรง ทางอ้อม และผลรวม

6) ผลการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและระหว่างตัวแปรก่อนการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันได้ทำการทดสอบรูปแบบสมการ ว่าข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์มีการกระจายตัวลักษณะใด จากการ plot กราฟพบว่าส่วนมากข้อมูลมีการกระจายตัวแบบฟังก์ชัน ลอการิทึม จึงได้มีการปรับข้อมูลเพื่อได้เป็นความสัมพันธ์ลักษณะเชิงเส้น โดยได้ปรับค่าข้อมูลบางตัวเป็นค่า ln ได้แก่ กำไรของกลุ่มฯ (PRF) เป็น lnPRF สินทรัพย์หมุนเวียนของกลุ่มฯ (ASS1) เป็น lnASS1 สินทรัพย์ถาวรของกลุ่มฯ (ASS2) เป็น lnASS2 จำนวนสินค้าที่กลุ่มฯ ผลิต (NUP) เป็น lnNUP ระยะทางจากกลุ่มฯ มาสู่อำเภอเมือง (DIS) เป็น lnDIS จำนวนสมาชิกในกลุ่มฯ (NUM) เป็น lnNUM และ ระยะเวลาที่กลุ่มฯ เริ่มทำธุรกิจแปรรูปอาหาร (YEA1) เป็น lnYEA1

1. ผลการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (interrelation)

ผลการการคำนวณดังกล่าวจะแสดงการคำนวณ 2 ครั้ง คือ ครั้งแรกเป็นการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันแบบโมเดลเต็มรูปแบบตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ตอนแรกก่อนทำการวิเคราะห์ (ตารางที่ 1 ในภาคผนวก หน้า 136) และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันแบบโมเดลที่ปรับแต่งแล้ว โดยพิจารณาจากการตกแต่งรูปแบบจำลองที่ประหยัดที่สุดตามแบบ ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2535) (ตารางที่ 2 ในภาคผนวก หน้า 138)

2. ผลการทดสอบความเป็นเส้นตรง (test of linearity)

การทดสอบความเป็นเส้นตรงของตัวแปรอิสระแต่ละตัวในสมการโครงสร้าง โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แบบอัตราส่วน (η^2) เปรียบเทียบกับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันในการทดสอบค่า เอฟ (F-test) โดยมีสมมุติฐาน คือ

H_0 : เส้นถดถอยของ Y บน X เป็นเส้นตรง

H_1 : เส้นถดถอยของ Y บน X เบี่ยงเบนไปจากเส้นตรง

ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 3 และ 4 (ภาคผนวก หน้า 139,140) จากตารางที่ 3 และ 4 พบว่าค่า F ในตัวแปรอิสระส่วนมากไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ยังมีบางตัวที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงได้นำตัวแปรเหล่านั้นมา plot กราฟ ทดสอบความเป็นเส้นตรงของข้อมูลพบว่าตัวแปรอิสระเหล่านี้มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงจึงทำให้ตัวแปรอิสระเหล่านั้นมิได้ถูกตัดออกไปจากการวิเคราะห์

3. ผลการตรวจสอบปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองสูง (multicollinearity)

ผลจากการตรวจสอบปัญหา multicollinearity (ภาคผนวก หน้า 136-138) พบว่าสมการโครงสร้างมีปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองสูง จึงได้ทำการแก้ไขปัญหาดังนี้

ตัดตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันเองสูงได้แก่ ระดับกลุ่มฯ ที่เจ้าหน้าที่เทคนิคจัดระดับ (S1, S2 และ S3) ออก เนื่องจาก S1 และ S2 มีความสัมพันธ์กันเองสูง นอกจากนี้ยังตัดตัวแปร สิ้นทรัพย์ที่กลุ่มฯ ใช้เป็นทุนในการผลิตโดยสิ้นทรัพย์แบ่งเป็นสิ้นทรัพย์หมุนเวียน สิ้นทรัพย์ถาวร และสิ้นทรัพย์รวม เนื่องจาก สิ้นทรัพย์รวม (lnAAS) มีความสัมพันธ์กันกับสิ้นทรัพย์หมุนเวียน (lnAAS1) และสิ้นทรัพย์ถาวร (lnAAS2)

4. ผลการทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์และการปรับรูปแบบ การทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน กับข้อมูลเชิงประจักษ์มีขั้นตอนและผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

4.1 การวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์แบบเต็มรูป (full model)

จากการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์แบบเต็มรูป (full model) พบว่าตัวแปรภายนอกที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรค่าไรของกลุ่มฯ อย่างมีนัยสำคัญเกือบทุกตัวที่แสดงในรูปที่ 3.4 ยกเว้น S1, S2, S3, lnASS, lnASS1 และ lnASS2 ดังนั้นความสัมพันธ์โครงสร้างของโมเดลความสำเร็จของกลุ่มฯ จึงเป็นดังรูปที่ 5.3 ซึ่งประกอบด้วยเส้นทางแสดงความสัมพันธ์จากตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปรภายนอก (exogenous variables) ทุกตัวไปสู่ตัวแปรตามที่เป็นตัวแปรภายใน (endogenous variables) โดยสมการโครงสร้างที่นำมาวิเคราะห์คือ มี ค่าไรของกลุ่มฯ (lnPRF) และประสิทธิภาพแรงงานของกลุ่มฯ (lnEFW) เป็นตัวแปรตาม มีเส้นทางจากตัวแปรที่สังเกตได้ภายนอกผ่านตัวแปรแฝงต่าง ๆ ได้แก่ ขวัญในการทำงานของสมาชิกกลุ่มฯ (MOR) ความพึงพอใจในการทำงานของสมาชิกกลุ่มฯ (SAC) ผลสัมฤทธิ์ทางการบริหารและการจัดการ (MAN) ความเข้มแข็งทางด้านการบริหารการตลาด (MAR) และผลสัมฤทธิ์ทางด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์ (PRO) ซึ่งตัวแปรแฝงต่าง ๆ ดังกล่าวจะมีตัวแปรอิสระภายนอกที่สังเกตได้ภายนอกอธิบายในตัวแปรแฝงแต่ละตัวดังต่อไปนี้

MOR มีตัวแปรอิสระภายนอกที่สังเกตได้อธิบายคือ ขวัญในด้านความรู้สึกร่วมกันเพื่อนร่วมงาน (ATO) ขวัญในด้านความรู้สึกร่วมกันต่อผลตอบแทนและสวัสดิการที่ได้รับ (WEG) และขวัญในด้านความรู้สึกร่วมกันต่อความปลอดภัยและสุขภาพ (HEA)

SAC มีตัวแปรอิสระภายนอกที่สังเกตได้อธิบายคือ ความพึงพอใจในด้านความน่าสนใจของงาน (ผลตอบแทนที่ได้รับ) (WOR) ความพึงพอใจในการใช้ความรู้จากการได้รับการอบรมตลอดความพึงพอใจด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ โรงเรือนและเงินทุนที่ได้รับการสนับสนุน (ADU) ความพึงพอใจในด้านโอกาสในความก้าวหน้าของกลุ่มฯ (ADV) ความพึงพอใจในการทำงานร่วมกันของสมาชิกและคณะกรรมการในกลุ่มฯ (FRD) และความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆที่เข้ามาช่วยเหลือกลุ่มฯ (OFC)

MAN มีตัวแปรอิสระภายนอกที่สังเกตได้อธิบายคือ จำนวนปีที่กลุ่มฯ เริ่มดำเนินธุรกิจ อาหารแปรรูปพื้นบ้าน (lnYEA1) จำนวนสมาชิกของกลุ่มฯ (lnNUM) และ ลักษณะการบริหารของกลุ่มฯ (GRO)

MAR มีตัวแปรอิสระภายนอกที่สังเกตได้อธิบายคือ จำนวนผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ (lnNUP) การประชาสัมพันธ์ของกลุ่มฯ (REP) และระยะทางจากกลุ่มฯ มาสู่ อำเภอเมือง (lnDIS)

PRO มีตัวแปรอิสระภายนอกที่สังเกตได้อธิบายคือ การตรวจสอบคุณภาพของปัจจัยการผลิตของกลุ่มฯ (QIN) การได้รับรางวัลจากการประกวดผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ (REW) และ การได้รับเครื่องหมาย อย. ของกลุ่มฯ (NGM1)

รูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานเต็มรูปแบบ (full model) จากการแก้ไขปัญหา multicollinearity แล้วดังรูปที่ 5.3

4.2 การทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1. การตรวจสอบการระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน (identification of model) ใช้โปรแกรม LISREL 8 ในการวิเคราะห์เงื่อนไขของการพิจารณาตรวจสอบการระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของรูปแบบความสัมพันธ์ ซึ่งมีเงื่อนไขได้แก่

(1) เงื่อนไขจำเป็น (necessary conditions) ซึ่งในรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานนี้มีพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่าจำนวน 53 ค่า ($t = 53$) (ภาคผนวก หน้า 141) และมีตัวแปรที่สังเกตได้จำนวน 17 ตัวแปร ($NI = 17$) เมื่อแทนค่าลงในสมการพบว่า $53 < 153$ ซึ่งเป็นไปตามกฎที่ แสดงว่าโมเดลสามารถระบุได้พอดี

(2) เงื่อนไขพอเพียง (sufficient conditions) โดยการใช้กฎความสัมพันธ์ทางเดียว (recursive rule) ซึ่งในที่นี้พารามิเตอร์ในเมตริกซ์ทั้งสองของโมเดลเป็นไปตามเงื่อนไขพอเพียง (ภาคผนวก หน้า 141) สรุปได้ว่า โมเดลในการศึกษาครั้งนี้สามารถประมาณค่าพารามิเตอร์ได้

2. การตรวจสอบความตรงของโมเดล (validation of the model)

การตรวจสอบความตรงของโมเดล เป็นการประเมินผลความถูกต้องของโมเดลหรือเป็นการตรวจสอบความกลมกลืน ระหว่างข้อมูลเชิงประจักษ์กับโมเดล การตรวจสอบความตรงของโมเดล จะแบ่งออกเป็น การตรวจสอบความตรงของโมเดลเฉพาะค่าพารามิเตอร์ และการตรวจสอบความตรงของโมเดลเป็นภาพรวมทั้งโมเดล ซึ่งในทางปฏิบัตินักวิจัยจะใช้ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืนตรวจสอบความตรงของโมเดลทั้งโมเดลแล้วตรวจสอบความตรงของพารา

มีเตอร์แต่ละตัว ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ (full model) แสดงผลดังตารางที่ 5.8

ตารางที่ 5.8 ค่าสถิติความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สถิติที่ใช้วัดความสอดคล้อง	เกณฑ์	ค่าที่ได้	ผลการพิจารณา
การวัดระดับความกลมกลืน			
ค่า χ^2	χ^2 ต่ำ	967.6732	ใช้ไม่ได้
ค่า GFI	ค่า GFI เข้าใกล้ 1	0.8510	ใช้ไม่ได้
ค่า AGFI	ค่า AGFI > 0.90	0.7933	ใช้ไม่ได้
ค่า RMR	ค่า RMR เข้าใกล้ 0	0.05839	ใช้ได้
การวิเคราะห์ที่ทฤษฎีพิเศษ			
เหลือ			
fitted residuals matrix (FRM)	FRM < 2	ค่าทุกตัวมีค่า FRM < 2	ใช้ได้
Q - plot (slope)	กราฟมีความชันมากกว่าเส้นแท่งมุม	กราฟมีความชันน้อยกว่าเส้นแท่งมุม	ใช้ไม่ได้

ที่มา: จากการวิเคราะห์ (ภาคผนวก หน้า 141)

จากค่าสถิติที่แสดงในตารางที่ 5.8 สรุปได้ว่าการตรวจสอบความตรงของรูปแบบ พบว่ารูปแบบโมเดลตามสมมติฐาน (full model) ยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องตกแต่งรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานที่มี เพื่อให้ได้รูปแบบที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5. การตกแต่งรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน

การตกแต่งรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานเป็นการพัฒนาให้รูปแบบโมเดลให้กลมกลืนสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณารูปแบบโมเดลที่ประหยัดที่สุด การตกแต่งโมเดลที่ประหยัดที่สุดมีวิธีการดังต่อไปนี้

การตกแต่งโมเดลในการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นการตัดเส้นโยงที่ไม่จำเป็นออกไปทีละน้อย จนกว่าจะได้รูปแบบจำลองที่ต้องการและสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยหลักเกณฑ์การพิจารณาจะใช้หลักพิจารณาการมีนัยสำคัญ 2 ประเภทคือ ประเภทแรก เป็นการพิจารณา

จากควมมีนัยสำคัญทางสถิติ (statistical significance) และประเภทที่สองเป็นการพิจารณาการมีนัยสำคัญทางปฏิบัติ หรือการมีนัยสำคัญทางเนื้อหาวิชา (substantive significance)

การพิจารณาความมีนัยสำคัญทางสถิติจะใช้การพิจารณาเส้น โยงที่มีค่าสถิติที (T-value) ที่มีค่าสมบูรณ์สูงกว่า 1.96 ให้ถือว่ามีความนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือต่ำกว่านั้น ส่วนเส้น โยงที่มีค่าสถิติทีที่มีค่าสมบูรณ์ต่ำกว่า 1.96 ให้ถือว่าไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ และควรที่จะตัดออกไปจากรูปแบบจำลอง ส่วนการพิจารณาความมีนัยสำคัญทางปฏิบัติ ใช้หลักเกณฑ์ที่ว่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน (standardized coefficient) ที่มีค่าสูงกว่า 0.08 ให้ถือว่ามีความหมายเชิงปฏิบัติ จากการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน โดยใช้โปรแกรม LISREL 8 จะได้ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน หรือ ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (P_{ij}) ค่าสถิติที ดังตารางที่ 5.9 ดังนี้

ตารางที่ 5.9 ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานและค่าสถิติทีในสมการ โครงสร้าง โดยที่ตัวแปร SUC เป็นตัวแปรตาม แบบ โมเดลเต็มรูป (full model)

ตัวแปรแฝงอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน	ค่าสถิติ t
MOR	-0.6795	-0.5702
SAC	0.7176	0.6132
MAN	0.0512	0.4325
MAR	0.4061	1.0676
PRO	-0.1504	-0.7628

จากตารางที่ 5.9 พบว่าสมการโครงสร้างแบบ โมเดลเต็มรูป (full model) ไม่มีตัวแปรแฝงอิสระตัวใดที่มีความนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาถึงความมีนัยสำคัญทางปฏิบัติแล้วพบว่าตัวแปร MAN เพียงตัวเดียวที่มีค่า สัมประสิทธิ์มาตรฐานต่ำกว่า 0.08 ส่วนตัวแปรที่เหลือมีค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน มากกว่า 0.08 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรแฝง 4 ใน 5 ตัวเป็นตัวแปรแฝงที่ใช้ได้

การตัดแต่ง โมเดลหรือการตัดเส้น โยงที่ไม่จำเป็นออกไปทีละน้อย ในการวิจัยครั้งนี้จะเริ่มต้นเส้น โยงของตัวแปรตามการพิจารณาความมีนัยสำคัญทางสถิติโดยตัดตัวแปรที่มีค่าที่ต่ำที่สุดออกจากโมเดลเต็มรูป (full model) ตัวแปรแฝงอิสระที่มีค่าที่ต่ำสุด คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการบริหารและการจัดการ (MAN) นอกจากนี้ยังพบว่า MAN มีค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานต่ำกว่า 0.08 จึงเป็นตัวแปรเป็นแฝงอิสระตัวแรกที่ถูกตัดออกจากสมการ นอกจากตัวแปร MAN แล้ว ตัวแปรแฝงอิสระ MOR ที่ไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ (มีค่าที่ต่ำกว่าจาก MAN) และยังพบว่ามิทิศทางความ

สัมพันธ์เชิงลบกับ SUC ซึ่งผิดไปจากสมมติฐานที่ตั้งขึ้นในตอนแรก นอกจากนี้ตัวแปรที่สังเกตได้ ที่อธิบายตัวแปรแฝง MOR และ SAC มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง (จากค่า correlation) ซึ่งจากการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มฯ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความรู้สึกในเรื่อง ขวัญในการทำงาน (MOR) และความพึงพอใจในการทำงาน (SAC) ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นตัวแปรแฝงอิสระ MOR จึงถูกตัดออกไปจากสมการ โครงสร้างเป็นตัวที่ 2 การคำนวณสัมประสิทธิ์หรือค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง และค่าสถิติที่หลังจากตัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญออก ดังตารางที่ 5.10

ตารางที่ 5.10 ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานและค่าสถิติที่ โดยมีตัวแปร SUC เป็นตัวแปรตาม โดยตัดตัวแปรแฝงอิสระ MAN และ MOR ออก

ตัวแปรแฝงอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน	ค่าสถิติ t
SAC	0.0500	1.77
MAR	0.5081	2.69*
PRO	-0.1665	-1.51

หมายเหตุ* มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.10

จากตารางที่ 5.10 พบว่ามีตัวแปรแฝงอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.10 และมีนัยสำคัญทางปฏิบัติ คือ MAR ดังนั้นเมื่อทำการตกแต่งโมเดลอีกครั้งและตัดตัวแปร PRO ออกเนื่องจากมีค่าที่ต่ำที่สุด และยังพบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานมีความสัมพันธ์เชิงลบกับ SUC ซึ่งผิดไปจากสมมติฐานที่ตั้งไว้ในตอนแรก ดังนั้นสามารถแสดงค่าการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานและค่าที่ใหม่หลังจากตัดตัวแปร PRO ออก ดังตารางที่ 5.11

ตารางที่ 5.11 ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานและค่าสถิติที่ โดยมีตัวแปร SUC เป็นตัวแปรตาม โดยตัดตัวแปรแฝงอิสระ MAN MOR และ PRO ออก

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน	ค่าสถิติ t
SAC	0.08	3.07*
MAR	0.41	14.04*

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.10

หลังจากได้โมเดลที่ตกแต่งแล้วจะต้องนำโมเดลใหม่ที่ได้นำไปทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยทำการตรวจสอบ 2 ขั้นตอนเหมือนกับขั้นตอนการทดสอบโมเดลเต็มรูป (full model) ดังที่กล่าวมาแล้ว

1. การตรวจสอบการระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน (identification of model) เงื่อนไขของการพิจารณาการระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของรูปแบบความสัมพันธ์ได้ใช้โปรแกรม LISREL 8 มี 2 เงื่อนไขได้แก่

(1) เงื่อนไขจำเป็น (necessary conditions) ซึ่งในรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานนี้มีพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่าจำนวน 27 ค่าและมีตัวแปรที่สังเกตได้จำนวน 7 ตัวแปร ($NI=7$) เมื่อแทนค่าในสมการพบว่า $27 < 28$ ซึ่ง 28 มาจากสูตร $\{(1/2)/(NI)(NI+1)\}$ ซึ่งเป็นไปตามกฎที่แสดงว่าโมเดลสามารถระบุได้พอดี

(2) เงื่อนไขพอเพียง (sufficient conditions) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ พารามิเตอร์ในเมตริกซ์ทั้ง 2 โมเดลเป็นไปตามเงื่อนไขพอเพียง จึงสรุปได้ว่าโมเดลในการวิจัยครั้งนี้สามารถประมาณค่าพารามิเตอร์ได้

2. การตรวจสอบความตรงของ โมเดล (validation of the model)

การทดสอบความสอดคล้องหรือความกลมกลืนของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์หลังจากตกแต่งโมเดลแล้ว (โดยใช้โปรแกรม LISREL8) ได้ค่าสถิติที่ใช้วัดความสอดคล้องดังตารางที่ 5.12

ตารางที่ 5.12 ค่าสถิติความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์หลังจากตกแต่งโมเดลแล้ว

สถิติที่ใช้วัดความสอดคล้อง	เกณฑ์	ค่าที่ได้	ผลการพิจารณา
การวัดระดับความกลมกลืน			
ค่า χ^2/df	χ^2 ต่ำ	3.281	ใช้ได้
ค่า GFI	ค่า GFI เข้าใกล้ 1	0.9759	ใช้ได้
ค่า AGFI	ค่า AGFI > 0.90	0.9398	ใช้ได้
ค่า RMR	ค่า RMR เข้าใกล้ 0	0.06388	ใช้ได้
การวิเคราะห์ที่ทฤษฎีเศษเหลือ			
fitted residuals matrix (FRM)	FRM < 2	ค่าทุกตัวมีค่า FRM < 2	ใช้ได้
Q - plot (slope)	กราฟมีความชันมากกว่าเส้นแท่งมุม	กราฟมีความชันน้อยกว่าเส้นแท่งมุม	ใช้ไม่ได้

จากตารางที่ 5.12 ค่าสถิติที่ใช้วัดความสอดคล้องเกือบทุกค่ายกเว้น การวิเคราะห์ทฤษฎีเศษเหลือในส่วนของ Q - plot ที่เกณฑ์การพิจารณาต่ำกว่ามาตรฐานแสดงให้เห็นว่าค่าความคลาดเคลื่อนมีค่าไม่คงที่ แต่ทั้งนี้ในส่วนของการวิเคราะห์ที่ทฤษฎีเศษเหลือที่เป็นเมตริกซ์ผลต่างของรูปแบบจำลองและข้อมูลเชิงประจักษ์ยังมีการพิจารณาค่า flitted residuals matrix (RFM) โดยค่า RFM ที่ได้น้อยกว่า 2 ทั้งหมด จึงทำให้การวิเคราะห์ทฤษฎีเศษเหลือหรือความคลาดเคลื่อนของรูปแบบจำลองค่อนข้างมีความสอดคล้องกลมกลืนถึงข้อมูล ส่วนค่า χ^2 ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ของนักวิจัยหลาย ๆ ท่าน การได้ค่า χ^2 ต่ำ ๆ นั้นต้องคำนึงถึง ตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้ต้องมีการแจกแจงปกติ และขนาดของกลุ่มตัวอย่างต้องมีขนาดใหญ่จึงจะสามารถนำค่าสถิติ χ^2 มาพิจารณาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามการพิจารณาค่า χ^2 ที่เสนอว่าให้พิจารณาองศาของความเป็นอิสระ (degree of freedom) ควบคู่ไปด้วย เพื่อเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาโดยคำนวณจากค่า χ^2 สัมพัทธ์ (relative chi - square) ซึ่งมีค่าเท่ากับ χ^2 / df โดยค่าดังกล่าวเป็นตัวสถิติที่พิจารณาขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วย โดยค่าสถิติที่ได้ต้องมีค่าเท่ากับหรือน้อยกว่า 5 โมเดลจึงมีความสอดคล้องถึงข้อมูลเชิงประจักษ์ส่วนการค่าสถิติ χ^2 สัมพัทธ์ที่คำนวณได้ในการศึกษาครั้งนี้มีค่าเท่ากับ $59.06/18 = 3.281$ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้

7. ผลการคำนวณอิทธิพลทางตรง (direct effect: DE) อิทธิพลทางอ้อม (indirect effect: IE) และผลรวมอิทธิพล (total effect: TE)

จากรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานที่ทำการตกแต่งโมเดลแล้วพบว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงได้นำรูปแบบความสัมพันธ์นั้นมาหาอิทธิพลทางตรง ทางอ้อมและผลรวมอิทธิพลตารางที่ 5.13 (ภาคผนวก หน้า154)

ตารางที่ 5.13 ผลการวิเคราะห์ค่าอิทธิพลทางตรง ทางอ้อม และผลรวมอิทธิพลของโมเดล โครงสร้าง

	SUC		
	DE	IE	TE
SAC	0.077	-	0.077
MAR	0.414	-	0.414

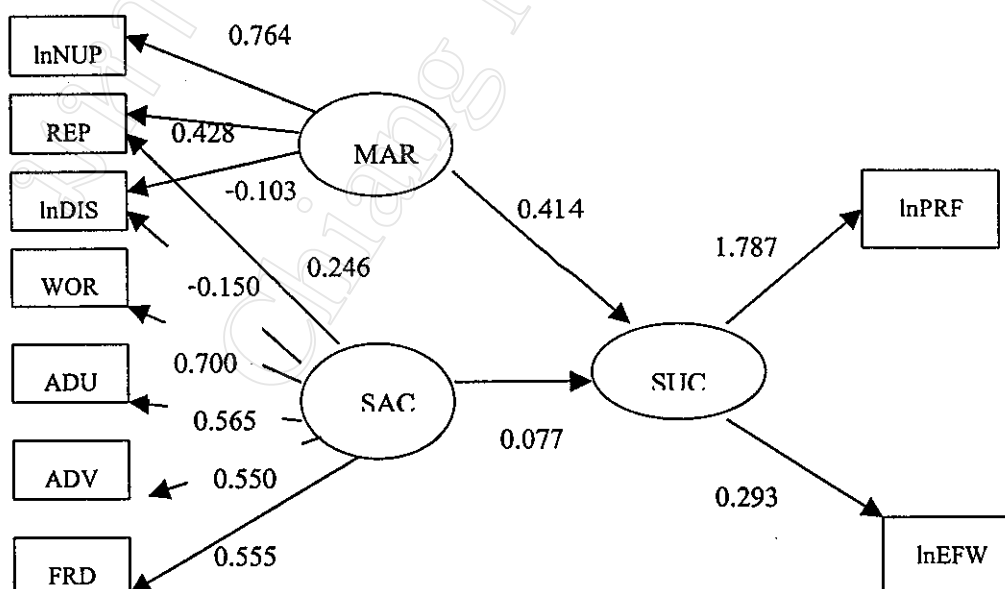
ตารางที่ 5.13 อธิบายค่าอิทธิพลของ โมเดล โครงสร้าง ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรง ต่อความสำเร็จของกลุ่มฯ (SUC) มี 2 ตัวแปรได้แก่ ความพึงพอใจในการทำงานของสมาชิก (SAC) และ ความเข้มแข็งทางการตลาด (MAR) โดยที่ทิศทางความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรตามแฝง SUC และ ตัวแปรแฝงอิสระ SAC กับ MAR เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และจะพบว่า ตัวแปรแฝงอิสระ MAR มีค่าอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จมากกว่าค่าอิทธิพลของตัวแปรอิสระ SAC มาก

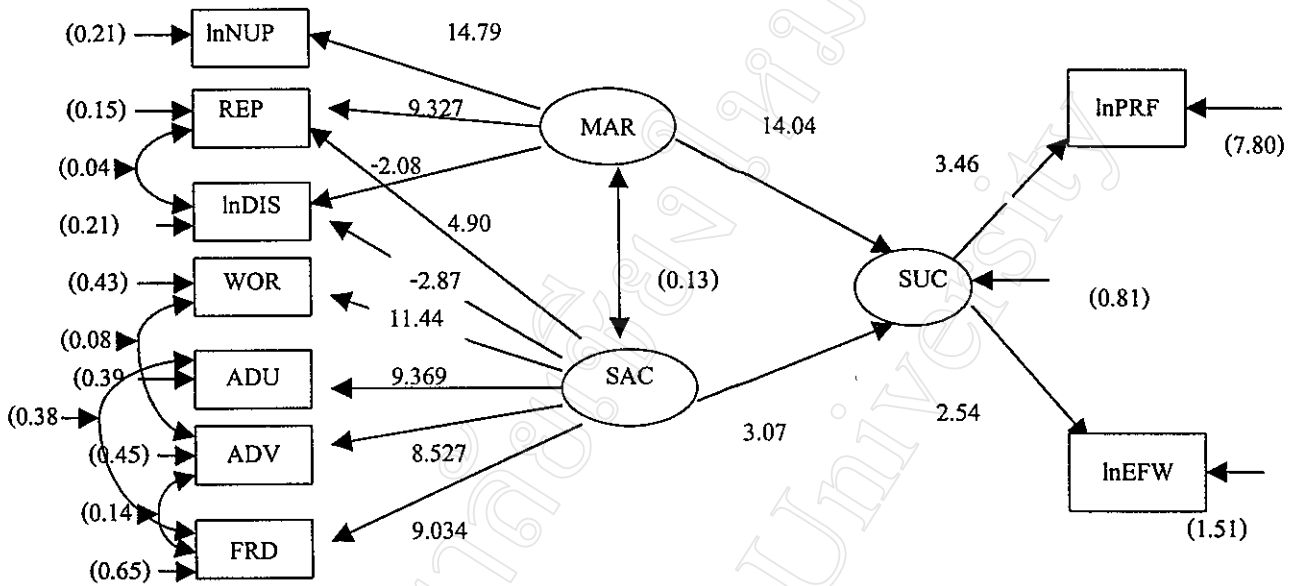
5.3 ผลการศึกษาและการอภิปรายผล

ตารางที่ 5.14 ผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วย โปรแกรม LISREL8 (unstandardized)

ตัวแปร	MAR	ค่า T	SAC	ค่า T
lnNUP	0.547	14.79	-	-
REP	0.195	9.327	0.112	4.90
LnDIS	-0.085	-2.08	-0.123	-2.87
WOR	-	-	0.454	11.44
ADU	-	-	0.481	9.369
ADV	-	-	0.442	8.527
FRD	-	-	0.415	9.034

รูปที่ 5.1 รูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานของปัจจัยต่างๆ กับความสำเร็จของกลุ่มฯ และค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (P_{ij}) (standardized)

รูปที่ 5.2 ค่าสถิติ t และ standard error (ตัวเลขในวงเล็บ) ของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานของปัจจัยต่างๆ กับความสำเร็จของกลุ่มฯ

จากรูปแบบของ RISREL จะเห็นได้ว่ามีจุดมุ่งหมายที่จะประเมินพารามิเตอร์ที่ไม่ทราบค่าดังต่อไปนี้

X - model เป็นการอธิบายโมเดลการวัดของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระภายนอกที่สังเกตได้และตัวแปรแฝงภายนอก พบว่า

1. ตัวแปรแฝงอิสระภายนอก คือความเข้มแข็งทางการตลาด (MAR) อธิบายด้วยตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้ได้แก่ จำนวนสินค้าที่กลุ่มฯ ผลิต (lnNUP) การประชาสัมพันธ์ของกลุ่มฯ (REP) และระยะทางจากกลุ่มฯ มาถึงที่อำเภอเมือง (lnDIS) โดยองค์ประกอบของตัวแปรที่มีน้ำหนักมากที่สุดตัวจำนวนผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มฯ ผลิต (lnNUP) จำนวนสินค้าที่กลุ่มฯ ผลิตแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของผลิตภัณฑ์เป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่ใช้ลดความเสี่ยงในการทำกำไรของกิจการ การมีจำนวนสินค้าหลายชนิด นอกจากจะเป็นการได้โอกาสกับผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้าหลายชนิดแล้วยังส่งผลให้ภาพลักษณ์ของกลุ่มฯ มีความมั่นคงและเข้มแข็งขึ้นด้วยการจัดการด้านการตลาด ส่วนตัวแปรอิสระที่สังเกตได้ อีก 2 ตัวแปรได้แก่ การมีการประชาสัมพันธ์ (REP) และระยะทางระหว่างกลุ่มฯ กับตัวอำเภอเมือง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบค่อนข้างน้อยกว่า แต่ก็

สามารถอธิบายถึงความเข้มแข็งของการจัดการด้านการตลาดได้ คือการมีการประชาสัมพันธ์ของกลุ่มฯ ให้เป็นที่รู้จักของผู้บริโภค ทำให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ เป็นที่ต้องการ สามารถตลาดได้ง่าย ส่วนระยะทางของกลุ่มฯ ผู้ตัวอำเภอเมื่อนั้นอธิบายได้ว่า กลุ่มฯ ที่อยู่ใกล้อำเภอเมือง ที่มี ความเจริญมากกว่า จะมีโอกาสในการตลาดใหม่ ๆ ได้กว้าง และมีเป้าหมายกลุ่มผู้บริโภคหลากหลายให้เลือกจำหน่ายมากกว่า

การอภิปรายผล X - Model จากการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม LISREL การวิเคราะห์ใน X - Model เป็นการใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) โดยที่พยายามลดตัวแปรอิสระที่สังเกตได้จัดกลุ่มเป็นตัวแปรแฝงหรือจัดเป็น factor ต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า จากการวิเคราะห์มีตัวแปรแฝง 2 ตัวแปร คือตัวแปรแฝงด้านทัศนคติได้แก่ ความพึงพอใจในการทำงานของสมาชิกกลุ่มฯ และตัวแปรแฝงด้านความเข้มแข็งทางการตลาด ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปรนี้อธิบายตัวแปรอิสระที่สังเกตได้หลายตัว ด้วยน้ำหนักขององค์ประกอบ (factor loading) ที่แตกต่างกันจากการพิจารณาค่าพารามิเตอร์ที่วิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้ ดังตารางที่ 5.14

2. ตัวแปรแฝงอิสระภายใน คือความพึงพอใจในการทำงานของสมาชิกกลุ่มฯ (SAC) อธิบายด้วยตัวแปรภายนอกที่สังเกตได้ ได้แก่ ความพึงพอใจในความน่าสนใจของงานในเรื่องผลตอบแทนที่ได้รับ (WOR) ความพึงพอใจต่อการนำเอาความรู้ที่ได้รับการฝึกอบรมจากเจ้าหน้าที่เทคนิค หรือเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่น ๆ มาใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ (ADU) ความพึงพอใจในโอกาสการก้าวหน้าและการพัฒนาของกลุ่มฯ (ADV) ความพึงพอใจในการทำงานร่วมกันของเพื่อนสมาชิกภายในกลุ่มฯ (FRD) นอกจากนี้ความพึงพอใจของสมาชิกในกลุ่มฯ ยังมีความสัมพันธ์ต่อการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ (REP) ระยะทางระหว่างกลุ่มฯ นั้น ๆ ไปยัง อำเภอเมือง โดยจะพบว่าทัศนคติในเรื่องความน่าสนใจของงานเรื่องผลตอบแทนที่ได้รับ (WOR) การนำความรู้มาใช้ (ADV) โอกาสในการก้าวหน้าของกลุ่มฯ (ADV) และทัศนคติต่อการทำงานร่วมกันในเพื่อนสมาชิก โดยตัวแปรอิสระที่สังเกตได้ทางด้านทัศนคติมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบใกล้เคียงกัน ซึ่งตัวแปรอิสระทางด้านทัศนคติเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงาน ด้านความพึงพอใจต่อความน่าสนใจของงาน (WOR) ถูกอธิบายด้วยความพึงพอใจได้ดีที่สุด (0.700) ความพึงพอใจดังกล่าว สมาชิกที่ตอบคำถามจะหมายถึงการได้รับค่าตอบแทนหรือผลกำไรที่ได้รับการขายผลิตภัณฑ์ และหักต้นทุนที่รวมออกหมดแล้ว ซึ่งจากการวิเคราะห์จะพบว่า ความพึงพอใจของสมาชิกจะสูงขึ้นเมื่อสมาชิกที่ลงทุนได้รับผลตอบแทนสูง ส่วนความพึงพอใจในด้านการใช้ความรู้ความสามารถในการผลิตของสมาชิก (ADU) อธิบายได้ใน ทำนองเดียวกัน คือ ความพึงพอใจของสมาชิกจะสูงขึ้นเมื่อสมาชิกมีโอกาสได้ใช้ความรู้ความสามารถที่ได้รับการอบรมฝึกสอนจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ อย่างเต็มที่ นอกจากนี้จากสมาชิกกลุ่มฯ จะมีความพึงพอใจมากเมื่อเจ้าหน้าที่นำความรู้ด้านการผลิต

เทคโนโลยี ข่าวสารต่าง ๆ รวมไปถึงความช่วยเหลือด้านเงินลงทุน มาช่วยเหลือกลุ่มฯ ซึ่งแสดงถึงโอกาสในการก้าวหน้าของกลุ่มฯ (ADV) ความพึงพอใจในด้านการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิก การบริหารของประธานและคณะกรรมการกลุ่มฯ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของความพึงพอใจโดยรวม ความสามัคคีและความช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีความจำเป็นสำหรับกลุ่มฯ มากทั้งนี้ นอกจากจะช่วยในการดำเนินงานด้านธุรกิจของกลุ่มฯ เจ็มแจ็งยังประทับใจประทับใจกลุ่มฯ ประสบความสำเร็จและอยู่รอดได้ในระยะยาวอีกด้วย แต่ทั้งนี้ก็ยังพบปัญหาเกี่ยวกับสภาพบรรยากาศในการทำงานของกลุ่มฯ บางกลุ่ม ที่ยังมีปัญหาส่วนใหญ่ยอมรับว่าการขัดแย้งกันเองระหว่างสมาชิกกลุ่มฯ และความไม่เข้าใจของการบริหารงานของคณะกรรมการ เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างสมาชิกกับสมาชิก และสมาชิกกับคณะกรรมการ ซึ่งมีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานภายในกลุ่มฯ ได้ นอกจากนี้ความพึงพอใจของสมาชิกยังสามารถอธิบายได้จากตัวแปรด้านอื่น ๆ ด้วย น้ำหนักองค์ประกอบเล็กน้อย ได้แก่ การมีการประชาสัมพันธ์ของกลุ่มฯ (REP) ซึ่งพบว่าความพึงพอใจของสมาชิกในกลุ่มฯ จะสูงหรือต่ำหากกลุ่มฯ นั้นมีการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มฯ และสินค้าของกลุ่มฯ เป็นที่รู้จักและเชื่อถือแก่ผู้บริโภคและจะนำมาด้วยการมีรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ให้มากขึ้น ระยะทางจากกลุ่มฯ ถึงตัว อำเภอเมือง (InDIS) ก็สามารถอธิบายความพึงพอใจได้แต่ค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยมาก และมีความสัมพันธ์เป็นลบ คือสมาชิกกลุ่มฯ จะพึงพอใจในการทำงานมากถ้าระยะห่างจากกลุ่มฯ มายังเมืองน้อยทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มฯ จะมีโอกาสหาตลาดได้ง่ายและกว้างขึ้น รวมทั้งลดต้นทุนค่าขนส่งของปัจจัยการผลิต และผลิตภัณฑ์ที่จะนำมาขายได้ดีกว่า

Y - Model เป็นการอธิบายโมเดลการวัด ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภายในที่สังเกตได้กับตัวแปรแฝงภายใน ในโมเดลการวิจัยนี้ จะมีตัวแปรภายในที่สังเกตได้ 2 ตัวแปรคือ กำไรจากดำเนินกิจการของกลุ่มฯ (InPRF) และผลิตภาพแรงงานของกลุ่มฯ (InEFW) ที่ถูกใช้ในการอธิบาย ความสำเร็จของกลุ่มฯ (SUC) ซึ่งจะพบว่า กำไรของกลุ่มฯ มีผลต่อความสำเร็จมากกว่าผลิตภาพแรงงานของกลุ่มฯ โดยที่ทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปในทางบวกทั้งสองตัวแปร อธิบายได้ว่ากลุ่มฯ ที่มีความสำเร็จสูงย่อมมีผลกำไรและผลิตภาพแรงงานของกลุ่มฯ สูงตามไปด้วย

จากการศึกษาพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การอธิบายผลของตัวแปรกำไร (InPRF) มีค่า 1.787 ซึ่งมากกว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรประสิทธิภาพแรงงาน (InEFW) ที่มีค่า 0.293 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า กำไรเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของกลุ่มฯ ได้ดี ในขณะที่ประสิทธิภาพแรงงานถึงแม้ว่าสามารถอธิบายถึงความสำเร็จได้แต่มีอิทธิพลน้อยกว่า (โดยเปรียบเทียบกับความแปรปรวน) ทั้งนี้เนื่องจากสูตรประสิทธิภาพแรงงานที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เท่ากับ กำไรหารด้วยค่าจ้าง หรือหมายถึงความสามารถในการทำกำไรต่อการต้นทุนจ้าง 1 หน่วย จากการศึกษพบว่า ในด้านของค่าจ้าง

รวมของกลุ่มฯ นั้น การจ้างงานในกลุ่มฯ ส่วนใหญ่มักให้สมาชิกในกลุ่มฯ มาเป็นแรงงานในการผลิต ซึ่งจะเห็นได้ว่าค่าจ้างที่กลุ่มฯ จ่ายจะกระจายเป็นรายได้ของสมาชิก และจะเห็นได้ว่าลักษณะการมาทำงานของสมาชิกกลุ่มฯ จะเป็นลักษณะลงแรงช่วยเหลือกัน โดยมีได้คำนึงความพยายามลดต้นทุนค่าจ้าง ดังนั้นประสิทธิภาพแรงงานของธุรกิจกลุ่มฯ จึงมีจุดมุ่งหมายต่างจากธุรกิจประเภทอื่นที่พยายามทำกำไรให้ได้มากที่สุดภายใต้ต้นทุนค่าจ้าง 1 หน่วยเท่า ๆ กัน

การอภิปรายผลโมเดลโครงสร้างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มฯ คือความพึงพอใจในการทำงานของสมาชิกในกลุ่มฯ (SAC) โดยพบว่าค่าอิทธิพลที่ได้ 0.077 มีค่าน้อยกว่า ค่าอิทธิพลของปัจจัยทางด้านความเข้มแข็งทางการตลาด (MAR) (0.414) การอภิปรายผลของโมเดลโครงสร้างจึงอธิบายได้ว่า ความพึงพอใจของสมาชิกในกลุ่มฯ มีอิทธิพลทำให้กลุ่มฯ ประสบความสำเร็จในทิศทางบวก ซึ่งความพึงพอใจนี้เป็นความพึงพอใจโดยรวมที่พิจารณาจากความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าความพึงพอใจต่อการทำงานเป็นทัศนคติและเป็นภาวะการคิดที่อยู่ในจิตใจของมนุษย์ มีหลายงานวิจัยทางด้านสังคมและพฤติกรรมศาสตร์ที่ชี้ให้เห็นว่า ความพึงพอใจในงานที่จะนำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผลผลิตสูงขึ้น ส่งผลต่อกำไรให้สูงขึ้นด้วย ส่วนปัจจัยด้านความเข้มแข็งทางการตลาด (MAR) เป็นปัจจัยที่สำคัญในการที่มีส่วนทำให้เกิดผลสำเร็จต่อกลุ่มฯ การจัดการด้านการตลาดเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจ ความเข้มแข็งทางการตลาดจะสะท้อนให้เห็นถึงความมีเสถียรภาพในด้านการผลิต (อันเกิดจากการผลิตสินค้าหลายชนิด) เชื่อมโยงไปถึงความเข้มแข็งทางการเงิน ดังนั้นการจัดการด้านการตลาดให้มีความเข้มแข็งย่อมส่งผลให้ธุรกิจประสบความสำเร็จเชิงธุรกิจคือได้กำไรนั่นเอง จะเห็นได้ว่าจากการศึกษาในครั้งนี้ การจัดการด้านการตลาดของกลุ่มฯ ยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องการจัดตั้งฝ่ายคณะกรรมการที่รับผิดชอบ โดยจากการศึกษาพบว่า มีกลุ่มฯ ที่มีคณะกรรมการฝ่ายการตลาดมีเพียง 10 กลุ่ม หรือร้อยละ 16.67 ของกลุ่มฯ ที่ทำการศึกษาทั้งหมด การบริหารงานและจัดการด้านการตลาดส่วนใหญ่จะดำเนินการโดยประธานกลุ่มฯ ซึ่งประธานจะทำหน้าที่ออกไปหาตลาดให้กลุ่มฯ หรือ ตัวประธาน ก็อาจนำผลิตภัณฑ์นั้น ๆ จำหน่ายเองในรูปแบบของธุรกิจส่วนตัว การบริหารงานด้านการตลาดในลักษณะดังกล่าวมีข้อเสียคือหากมีการเปลี่ยนแปลงประธานกลุ่มฯ ธุรกิจของกลุ่มฯ นั้นอาจหยุดชะงัก ไม่มีความมั่นคงเนื่องจากไม่มีคณะกรรมการหรือสมาชิกอื่น ๆ มีความสามารถจัดการหาตลาดได้

ค่า Γ (Gamma) เป็นค่าผลกระทบของตัวแปรแฝงภายนอก ต่อตัวแปรแฝงภายใน จากผลการวิเคราะห์ในภาคผนวก หน้า 143 พบว่าค่าอิทธิพล (Psi) ของความพึงพอใจ (0.077) มีความสัมพันธ์ต่อความสำเร็จของกลุ่มฯ น้อยกว่าความเข้มแข็งทางการตลาด (0.414) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (พิจารณาค่า t)

ค่า PHI (ψ) เป็นค่าผลกระทบระหว่างตัวแปรแฝงภายนอก จากผลการวิเคราะห์ในภาคผนวก หน้า 143 พบว่าค่าอิทธิพลระหว่าง ความพึงพอใจของสมาชิก และความเข้มแข็งทางการตลาดของกลุ่มฯ ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (พิจารณาค่า t)

ค่า PSI (ϕ) เป็นค่าผลกระทบระหว่างตัวแปรแฝงภายใน จากผลการวิเคราะห์ในภาคผนวก หน้า 143 มีตัวแปรภายในซึ่งเป็นตัวแปรแฝงเพียงตัวเดียวคือ ความสำเร็จของกลุ่มฯ (SUC) จึงไม่มีการวิเคราะห์

นอกจากค่าสัมประสิทธิ์ประการแรกที่ต้องทราบรวมเรียกว่าค่า Lambda ซึ่งแบ่งเป็น Lambda - X (X - model) และ Lambda - Y (Y - model) สำหรับตัวแปรภายนอกและตัวแปรภายในตามลำดับ เนื่องจากความไม่สมบูรณ์ของตัวแปรที่สังเกตได้และวัดได้ที่ใช้เป็นตัวแทนของตัวแปรแฝงจำเป็นต้องประเมินค่าความคลาดเคลื่อนในการวัดรวมเข้าในแบบจำลองดังกล่าวด้วย ค่าสัมประสิทธิ์ของความคลาดเคลื่อนในการวัดนี้รวมเรียกว่า Theta ซึ่งเป็นไปได้ทั้ง Theta-Delta และ Theta-Epsilon สำหรับตัวแปรภายนอกและตัวแปรภายในตามลำดับ ในส่วนของการวิเคราะห์ Theta-Epsilon จะได้ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของตัวแปรภายใน และในส่วนของ การวิเคราะห์ Theta-Delta นอกจากตัวแปรที่สังเกตได้จะเป็นตัวแทนของตัวแปรแฝงแล้วตัวแปรสังเกตได้ยังถูกกำหนดโดยตัวแปรอื่น ๆ ที่เราไม่ทราบ ซึ่งเรียก รวม ๆ ว่า ความคลาดเคลื่อนในการวัดจากการวิเคราะห์ครั้งนี้จะเห็นได้ว่าความคลาดเคลื่อนในการวัดของตัวแปรที่สังเกตได้มีความสัมพันธ์กัน โดยที่ความคลาดเคลื่อนในการวัดของตัวแปร FRD มีความสัมพันธ์กับความคลาดเคลื่อนในการวัดของตัวแปร ADU นอกจากนี้ความคลาดเคลื่อนของตัวแปร ADV มีความสัมพันธ์กับความคลาดเคลื่อนของตัวแปร WOR และ FRD และความคลาดเคลื่อนของตัวแปร InDIS มีความสัมพันธ์กับความคลาดเคลื่อนของตัวแปร REP

5.4 ประสิทธิภาพของการดำเนินงานของกลุ่มฯ

การวิเคราะห์ความมีประสิทธิภาพของกลุ่มฯ ประกอบไปด้วยการบรรลุเป้าหมาย 2 ส่วน คือการบรรลุเป้าหมายของกลุ่มฯ ด้านสังคม และการบรรลุเป้าหมายเชิงธุรกิจ ผลการศึกษาการบรรลุเป้าหมายของกลุ่มฯ ด้านสังคม จากการสอบถามความคิดเห็นของประธานกลุ่มฯ พบว่า ความสำเร็จของกลุ่มฯ ตามการประเมินของประธานกลุ่มฯ นั้นกลุ่มฯ มีความสำเร็จในเรื่องใด จากข้อมูลที่ศึกษาพบว่าประธานกลุ่มฯ ส่วนใหญ่มีความคิดว่ากลุ่มฯ ประสบความสำเร็จในเรื่อง การที่กลุ่มฯ สามารถสร้างให้สมาชิกมีความสามัคคีกัน ทำงานร่วมกัน และช่วยเหลือซึ่งพากันอย่างเป็นระบบ ร้อยละ 65 รองลงมาเป็นการที่สมาชิกในกลุ่มฯ สามารถมีงานทำมีรายได้เสริม ตอนว่างงานเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของครอบครัวของพ่อบ้านร้อยละ 45 กรรมการมีความเข้ม

แข่งรับผิดชอบในการบริหารงานร้อยละ 33.3 ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ที่คิดว่ามีส่วนต่อความสำเร็จ ได้แก่ การมีตลาดรับผลิตที่มั่นคง และสามารถผลิตผลิตภัณฑ์ได้มาตรฐานเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคอยู่ระหว่างร้อยละ 20-27 นอกจากนี้มีปัจจัยอื่น ๆ คือการได้รับการสนับสนุนจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐโดยเฉพาะเรื่องทุน ร้อยละ 18.3 การได้รับความรู้ใหม่ ๆ และการแลกเปลี่ยนเรื่องเทคนิคการผลิต ราคา รวมไปถึงจัดตั้งความสัมพันธ์ระบบเครือข่ายระหว่างกลุ่มฯ ร้อยละ 11.7 ส่วนเรื่องการมีเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัยรวมทั้งการมีสถานที่จัดจำหน่ายของกลุ่มฯ เอง เป็นปัจจัยที่ประธานกลุ่มฯ ให้ความสำคัญน้อยที่สุด คือร้อยละ 6.7 (ดังตารางที่ 5.15) โดยประธานกลุ่มฯ ให้เหตุผลว่าการดำเนินงานเรื่องร้านค้าของกลุ่มฯ ต้องใช้ผู้ที่มีความรู้และรับผิดชอบสูงมาก อีกทั้งการจัดการก็ค่อนข้างซับซ้อน ส่วนเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยไม่สามารถเป็นปัจจัยที่ประธานกลุ่มฯ คำนึงถึง เนื่องจากการผลิตของกลุ่มฯ ส่วนใหญ่ไม่มีความสม่ำเสมอ ต้องอาศัยช่วงฤดูกาล อีกทั้งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตส่วนใหญ่ใช้เทคโนโลยีพื้นบ้าน จึงไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องมืออำนวยความสะดวกมาก

ตารางที่ 5.15 จำนวนร้อยละของกลุ่มฯ แยกตามเป้าหมายที่ทำให้กลุ่มฯ ประสบความสำเร็จตามการประเมินของประธาน

เป้าหมาย	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
1. สมาชิกมีความสามัคคี	39	65
2. สร้างงานให้สมาชิกยามว่างงาน	27	45
3. คณะกรรมการบริการกลุ่มอย่างเข้มแข็ง	20	33.3
4. ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพเป็นที่น่าเชื่อถือแก่ผู้บริโภค	16	26.7
5. มีตลาดที่มั่นคงและแน่นอน	13	21.7
6. ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องทุน	11	18.3
7. มีการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านต่าง ๆ ได้รับความรู้ใหม่ ๆ โดยใช้ระบบความสัมพันธ์เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายระหว่างกลุ่มฯ	7	11.7
8. มีอุปกรณ์การผลิตที่ทันสมัยรวมถึงมีร้านค้าของกลุ่มฯ	4	6.7

หมายเหตุ : เป้าหมายที่ทำให้กลุ่มฯ ประสบความสำเร็จประธานกลุ่มฯ สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ในขณะที่ความมีประสิทธิภาพภายใต้เป้าหมายเชิงธุรกิจนั้นพิจารณาจากผลการดำเนินงานด้านกำไรและประสิทธิภาพการใช้แรงงานหรือผลิตภาพแรงงานของกลุ่มฯ จากการศึกษพบว่า กลุ่มฯ ที่บรรลุประสิทธิภาพเชิงธุรกิจด้านการทำกำไรแบ่งเป็นกลุ่มฯ ที่มีผลกำไรสูงหรือบรรลุเป้าหมายเชิงธุรกิจระดับสูงมีจำนวน 16 กลุ่มหรือร้อยละ 27 ซึ่งมีผลกำไรมากกว่า 90,001 บาทต่อปี กลุ่มฯ ที่มีผลกำไรปานกลางหรือบรรลุเป้าหมายเชิงธุรกิจระดับปานกลางมีจำนวน 23 กลุ่มหรือร้อยละ 38 ซึ่งมีผลกำไรอยู่ระหว่าง 10,001-90,000 บาทต่อปี และกลุ่มฯ ที่มีผลกำไรต่ำหรือบรรลุเป้าหมายเชิงธุรกิจระดับต่ำมีจำนวน 21 กลุ่มหรือร้อยละ 35 ซึ่งมีผลกำไรน้อยกว่า 10,000 บาทต่อปี (ตารางที่ 5.16) เมื่อพิจารณาด้านผลิตภาพการใช้แรงงานพบว่ากลุ่มฯ ร้อยละ 30 ยังไม่มีผลิตภาพแรงงานส่วนใหญ่ร้อยละ 70 มีผลิตภาพการใช้แรงงาน (ตารางที่ 5.17)

ตารางที่ 5.16 จำนวน ร้อยละกำไรของกลุ่มฯ

กำไร (บาท)	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
น้อยกว่า 10,000	21	35
10,001-90,000	23	38.34
มากกว่า 90,000	16	26.66
รวม	60	100

ตารางที่ 5.17 จำนวน ร้อยละผลิตภาพแรงงานของกลุ่มฯ

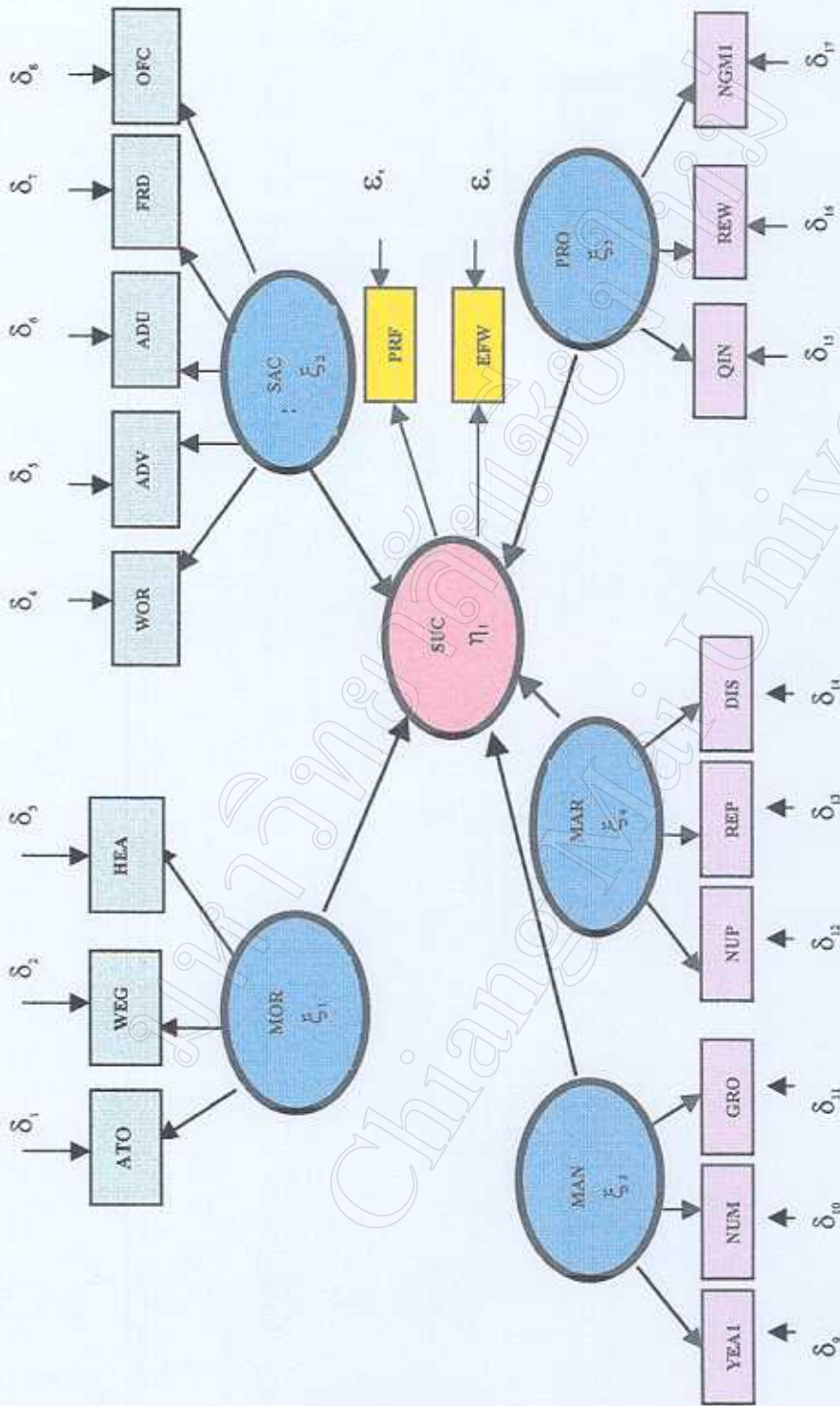
ผลิตภาพแรงงาน	จำนวน (กลุ่ม)	ร้อยละ
น้อยกว่า 1	18	30
1.1-5	33	55
5.1-31.84	9	15
รวม	60	100

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าทุกกลุ่มฯ จะมีกำไร แต่ไม่สามารถทราบได้ว่ามีกลุ่มใดบ้างที่ประสบความสำเร็จเชิงธุรกิจ เนื่องจากไม่ได้พิจารณาเปรียบเทียบกับจำนวนสมาชิกในกลุ่มฯ รายได้ และปริมาณการขายของสินค้า จึงได้นำหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ผลตอบแทนต่อแรงงานโดยคำนวณจากสูตร (กำไรที่ยังไม่ได้หักค่าแรงงานหารด้วยจำนวนสมาชิกในกลุ่มฯ หารด้วยจำนวนวันทั้งหมดที่กลุ่มฯ มีกิจกรรมการผลิต) มาประเมินเปรียบเทียบกับความสำเร็จเชิงธุรกิจของกลุ่มฯ พบว่ามี 40 กลุ่มหรือร้อยละ 67 ของกลุ่มตัวอย่างสามารถจ่ายค่าแรงสมาชิกที่ทำงานได้มากกว่าหรือเท่ากับค่าแรงขั้นต่ำ (กำหนดเท่ากันทุกกลุ่มฯ คือ 100 บาทต่อวัน) ที่ได้ต่อคนต่อวัน

จากตารางที่ 5.15 และ 5.16 เป็นผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มฯ เชิงธุรกิจฯ เมื่อนำการวิเคราะห์ส่วนนี้มาเปรียบเทียบกับระหว่างความมีประสิทธิภาพตามการประเมินของประธานกลุ่มฯ หรือความสำเร็จของกลุ่มฯ เชิงสังคม พบว่าผลการศึกษาประสิทธิภาพของกลุ่มฯ ให้ผลตรงกันข้าม โดยที่ดัชนีวัดความสำเร็จของประธานจะให้ความสำคัญการเกิดทัศนคติที่ดีของสมาชิกในกลุ่มฯ ก่อนเช่น ถ้าสมาชิกมีความสามัคคี พอใจกับรายได้และการบริหารงานของกรรมการก็หมายถึงกลุ่มฯ มีความสำเร็จ ส่วนดัชนีด้านการบริหารงาน ประสิทธิภาพในการตลาด การผลิต การได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ เป็นดัชนีที่ชี้ถึงความสำเร็จรองลงไป ในทางกลับกันของการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มฯ กลับพบว่าการบริหารด้านการตลาดที่มีประสิทธิภาพจะมีอิทธิพลมากกว่าด้านทัศนคติที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในด้านต่างๆ ของสมาชิกในกลุ่มฯ

ดังนั้นจากผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าความสำเร็จของกลุ่มฯ เกิดจากความพอใจของสมาชิกในด้านสังคมและความสำเร็จเชิงธุรกิจ ในประเด็นหลังนี้ความเข้มแข็งทางการตลาดมีอิทธิพลอย่างมากต่อกำไรของกลุ่มฯ และส่งผลต่อเนื่องไปสู่ความพึงพอใจของสมาชิกอีกทอดหนึ่ง

รูปที่ 5.3 รูปแบบความสัมพันธ์กับพื้นที่ตามสมมติฐานดังกล่าวแก้ไขปัญหา multicollinearity แล้ว